

FOCKENSSTATE

Naam:	Fockensstate
Type:	buitenplaats
Ontwerpjaar:	omstreeks 1835
Uitgevoerd:	ja
Nog bestaand:	nee
Architect/bureau:	Roodbaard, L.P.; Vlaskamp, G.L.
Opdrachtgever:	Saco van Teijens
Adres:	Beetsterweg 2 Beetsterzwaag
Archief:	Particulier archief
Literatuur:	2; 45; 66; 67; 105; 113

Het gebied rondom Beetsterzwaag had al in de zeventiende eeuw een grote aantrekkingskracht op gegoede families, wat resulteerde in de bouw van vooraanstaande huizen. Fockensstate neemt hierbinnen een bijzondere positie in. Het is namelijk de oudste state in Beetsterzwaag. De state werd gesticht door Hepko Fockens, grietman van Opsterland.

Aan het einde van de zeventiende eeuw kwam de state in handen van de van familie Teijens. Saco van Teijens bezat het huis in de eerste helft van de negentiende eeuw tot zijn dood in 1857. Hij was grietman van Opsterland van 1835 tot 1851. In deze functie volgde hij Ambrosius Ayso van Boelens op die van 1831 tot aan zijn dood in 1834 grietman was. Op de Huegenin-kaart (1819-1829) zijn in Beetsterzwaag al bij twee parken de landschappelijke aanleg te zien, de Van Teijensstuijn en Slot Boelens.

Kadastraal minuutplan 1811 - 1832

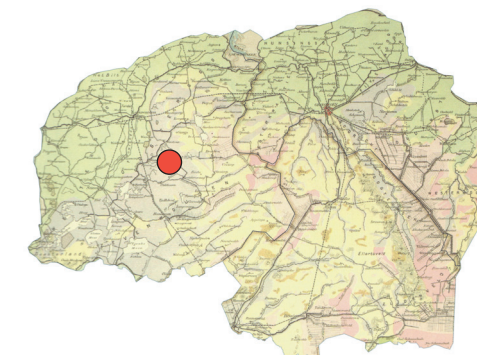
Topografische Militaire Kaart 1830 - 1850

Atlas Eekhoff 1849 - 1859

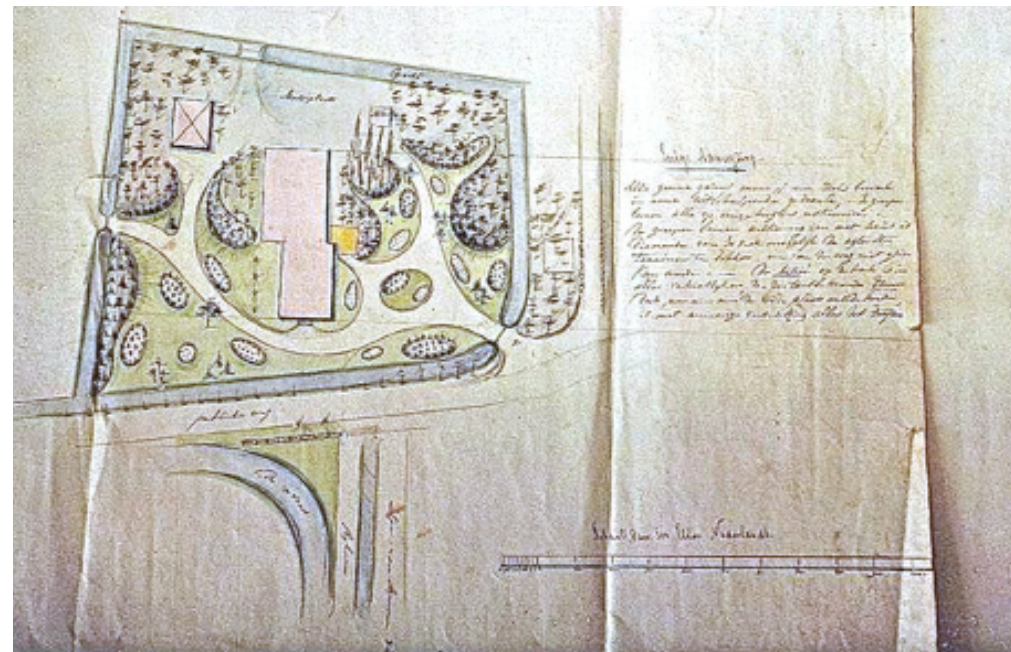
Topografische Militaire Kaart 1850 - 1864

Er zijn twee ontwerptekeningen van het terrein rondom de state. Een gesigioneerde van Roodbaard en een ongesigioneerde tekening van de hand van Gerrit Vlaskamp. Beide tekeningen zijn niet gedateerd. Op basis van historisch beeldmateriaal kan geconcludeerd worden dat (delen van) beide ontwerpen zijn uitgevoerd. Een foto uit 1879 toont het ontwerp van Gerrit Vlaskamp. Waarschijnlijk kan de tekening van Roodbaard tussen 1830 en 1835 gedateerd worden, voordat Saco benoemd was als grietman van Opsterland. Roodbaard was zowel in 1821 als rond 1832 werkzaam op Lyndenstein. Van Teijens liet omstreeks 1855 de state grotendeels vernieuwen, waarna waarschijnlijk de opdracht van Vlaskamp volgde.

Roodbaards ontwerp voor Fockensstate is kleinschalig van karakter. Het huis is in het midden van de landschappelijke aanleg gesitueerd. Deze centrale positie wordt benadrukt doordat het binnen een afgerond samenspel van perken en paden ligt. De flanken zijn opgevuld met beplanting en worden nauwelijks doorsneden door paden. Met uitzondering van de voorzijde zijn de flanken grotendeels opgevuld met bossage.

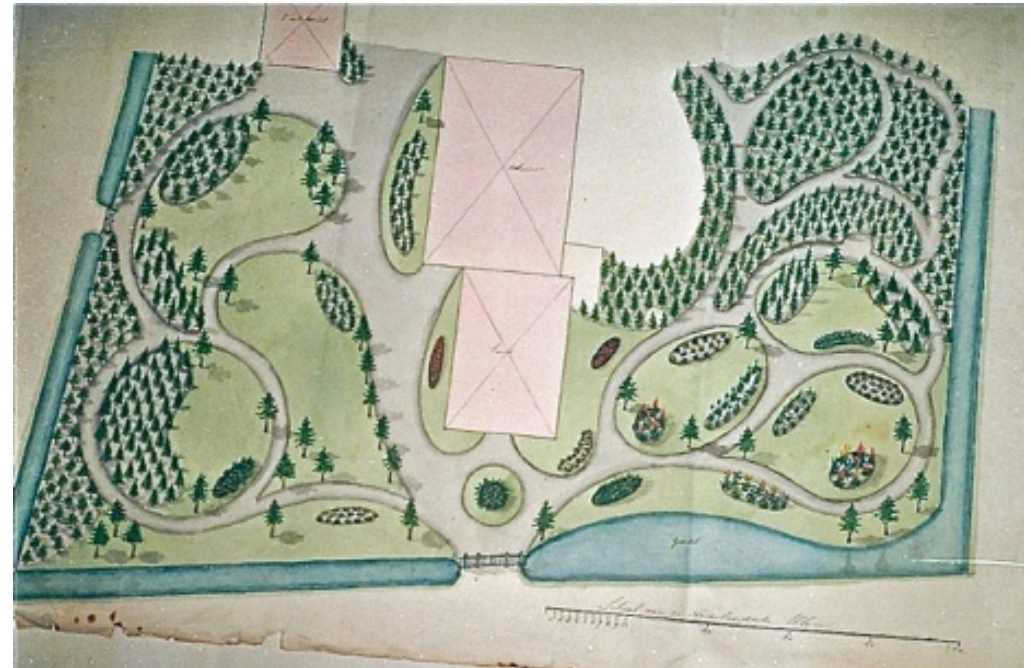
Dit kleinschalige ontwerp doet denken aan de tuin bij Lyndenstein uit 1821, waar eveneens sprake is van een kleinschalige maatvoering direct rondom het huis. Opvallend is de diagonale zichtlijn naar de entree van het huis, die aan de zijkant is gelegen. Om dit te bereiken heeft hij ook het verloop van de gracht aangepast. Door deze zichtlijn lijkt Fockens-state zich te richten op de dorpskern en een relatie aan te gaan met de Lyndenstein. Kenmerkend voor Roodbaard is de ronde groep Italiaanse populieren, als accent van de entree.

Schetsontwerp

In de ontwerptekening van Vlaskamp is de plattegrond van de state niet veranderd. Wel is de vormgeving van de perken en paden en de oriëntatie gewijzigd. Roodbaard heeft in zijn ontwerp de toegang in de bocht van de weg gesitueerd, waardoor de entree van het huis optimaal werd beleefd. In het ontwerp van Vlaskamp is de entree haaks op de weg gesitueerd. Bovendien wordt het terrein begrensd door de formele gracht. Op basis van historisch beeldmateriaal kunnen elementen uit beide ontwerpen herkend worden; de groep Italiaanse populieren en de positionering van de perken ten opzicht van het huis uit het ontwerp van Roodbaard; de ingang met voorterrein en ronde perken uit het ontwerp van Vlaskamp.

In 1879 laat Marcus van Heloma de state, die hij van de broer van Saco had geerfd, afbreken en er een dwarsgeplaatste boerenwoning voorzetten met de entreezijde naar de weg (architect Luitje de Goed).

Schetsontwerp vermoedelijk L. Vlaskamp